

Biblioteca ASTRA,
Corpul B

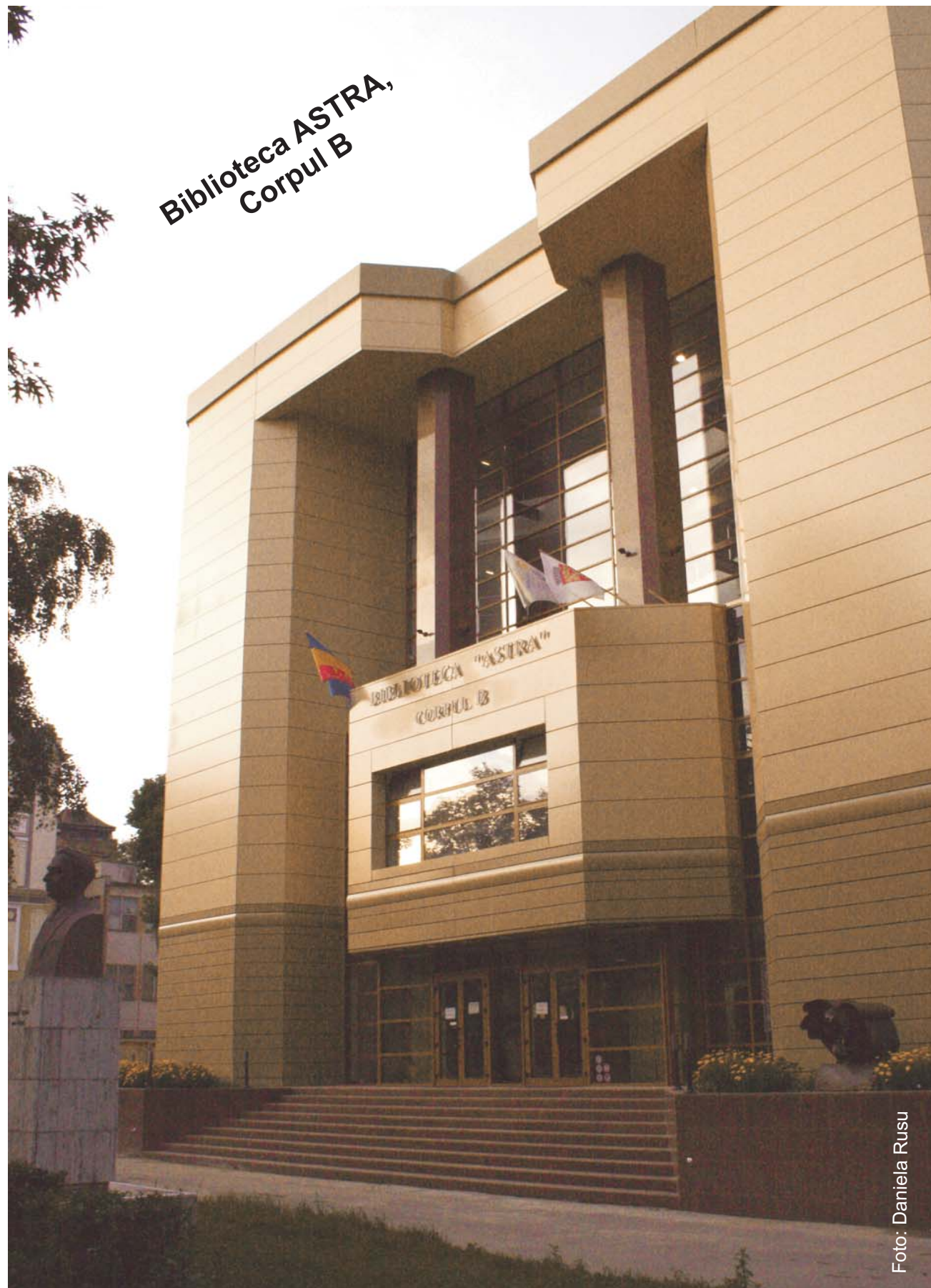
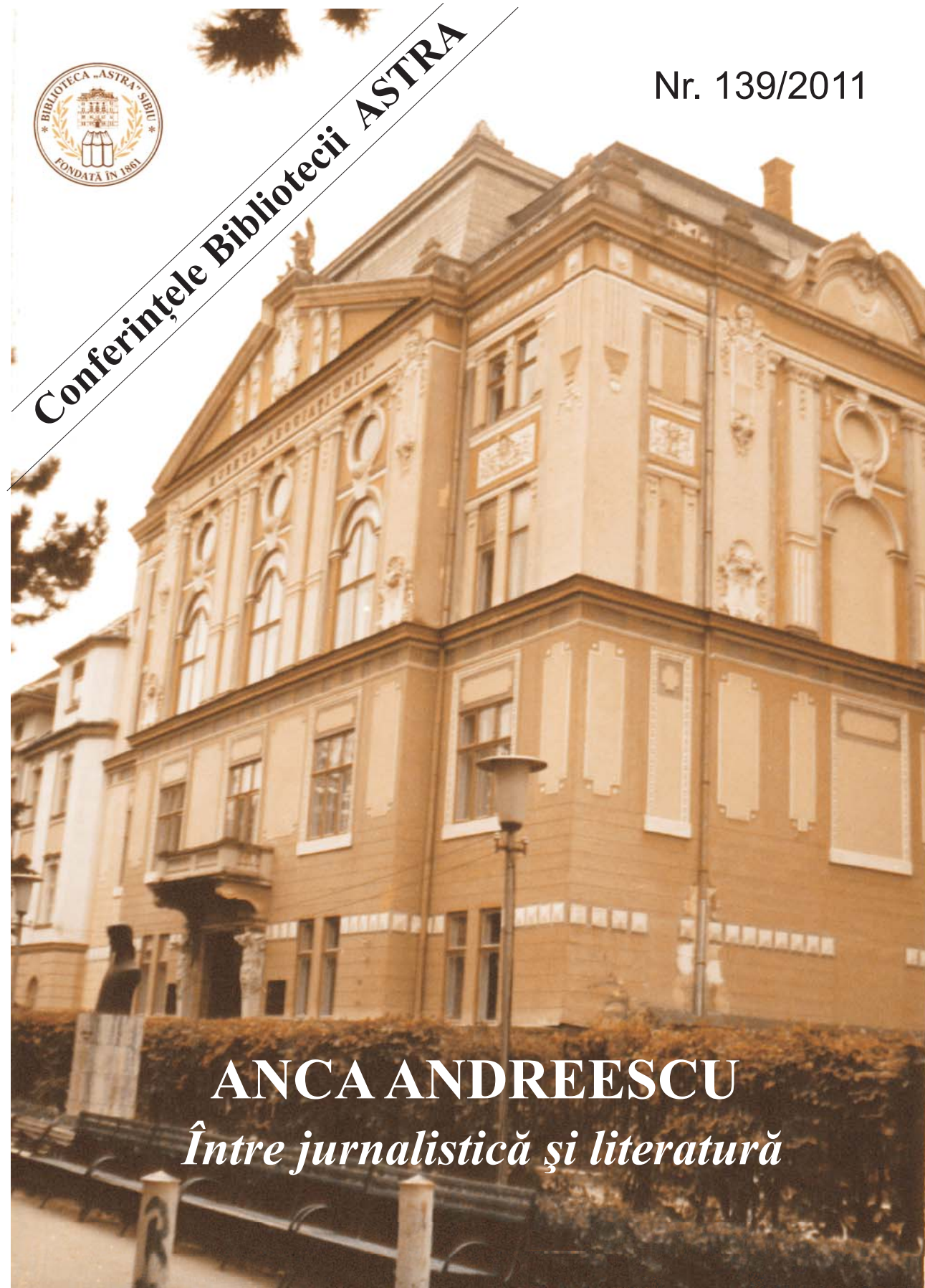

Foto: Daniela Rusu

Conferințele Bibliotecii ASTRA

Nr. 139/2011

ANCA ANDREESCU
Între jurnalistică și literatură

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ ASTRA SIBIU

Conferințele Bibliotecii ASTRA:
Dr. ANCA ANDREESCU: Între jurnalistică și literatură

Coordonatorul colecției: **Onuc Nemeș-Vintilă**
Tehnoredactare computerizată: Daniela **Rusu**
Grafică copertă: Daniela **Rusu**
Lucrare realizată la tipografia Bibliotecii ASTRA
Tiraj: 20 exemplare

*Versiunea în format electronic a conferinței se află la Biblioteca ASTRA,
Compartimentul Colecții Speciale*

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ ASTRA SIBIU

Str. George Barițiu, nr. 5/7
550178 Sibiu/România

Tel: +40 269 210551
Fax: +40 269 215775
Internet: www.bjastrasibiu.ro
E-mail.: bjastrasibiu@yahoo.com

ISSN: **1843 - 4754**

Din această serie au apărut conferințele:

Octavian Paler	<i>Autoportret într-o oglindă spartă .....</i>	1
Constantin Noica	<i>Eminescu – omul deplin al culturii românești .....</i>	2
Horia Bernea	<i>Evocat de: Andrei Pleșu, Sabin Adrian Luca, Ion Onuc Nemeș .....</i>	3
Rodica Braga	<i>Anul 2000. Simple exerciții de sinceritate .....</i>	4
Mircea Braga	<i>Întoarcerea ex- librisului .....</i>	5
Ion Agârbiceanu	<i>Către un nou ideal – 1931 – .....</i>	6
Ion Agârbiceanu	<i>Necesitatea din care a răsărit <<ASTRA>> .....</i>	7
	<i>Inaugurarea Bibliotecii ASTRA, Corpul B, 1 ianuarie 2007 .....</i>	8
Pr. acad. Mircea Păcurariu	<i>– Mitropolitul Andrei Șaguna – 200 de ani de la naștere .....</i>	9
Ioan Lupaș	<i>Viața și activitatea lui Gheorghe Barițiu .....</i>	10
Victor V. Grecu	<i>Dreptul limbii .....</i>	11
Antonie Plămădeală	<i>A plecat și Constantin Noica .....</i>	12
Giovanni Ruggeri	<i>Muzeul de Icoane pe Sticlă din Sibiel .....</i>	13
Dorli Blaga	<i>În ciuda vremurilor de atunci, viața lui Blaga la Sibiu a fost frumoasă și luminoasă .....</i>	14
Octavian Goga	<i>La groapa lui Șaguna .....</i>	15

George Banu	<i>Actorul european</i>	16
Rita Amedick	<i>Podoabe pentru o sfântă a săracilor</i>	17
Basarab Nicolescu	<i>Întrebări esențiale despre univers</i>	18
Vasile Goldiș	<i>La mutarea bustului lui G. Barițiu în fața Muzeului Asociațiunii</i>	19
Eugen Simion	<i>Constantin Noica – arhitectura ființei</i>	20
Jan Urban Jarnik	<i>Un prieten sincer al poporului nostru</i>	21
Al. Dima	<i>George Coșbuc în Sibiu</i>	22
Octavian Goga	<i>Țăranul în literatura noastră poetică</i>	23
Răzvan Codrescu	<i>Doctorul Nicolae C. Paulescu sau Știința lui Scio Deum esse</i>	24
Victor V. Grecu	<i>Identitate. Unitate. Integrare – în spectrul globalizării</i>	25
Remus Rizescu	<i>Compozitorul slovac Jan Levoslav Bella și Sibiul</i>	26
Teodor Ardelean	<i>Limba înainte de toate și în toate</i>	27
Andrei Șaguna	<i>Românii s-au zbatut mai mult pentru limbă decât pentru viață</i>	28
Andrei Bârseanu	<i>Asociațiunea nu va face literatură și știință, ci numai va sprijini literatura și știința</i>	29
Iuliu Moldovan	<i>Problema Munților Apuseni</i>	30

Ion Duma	<i>Eminescu și românii din Ungaria</i>	31
Vasile Ladislau Pop	<i>„Luptele politice nu numai că ne-au răpit timpul, dar au înstrăinat frați de către frați”</i>	32
Vasile Ladislau Pop	<i>“Numai lumina, numai cultura ne poate mântui: cultura și lumina trebuie să ne dea putere în brațe, ca să ne știm apăra viața, și minte și înțelepciune spre a ne ști conserva și înmulți cele trebuincioase întru susținerea vieții”</i>	33
Vasile Ladislau Pop	<i>«(...)În loc de a trage unii într-o parte, alții în alta, în loc de a lucra unii spre stricarea și slăbirea altora ca să ne ridicam persoanele noastre (...)»</i>	34
Sebastian Stanca	<i>Pastelele lui Alecsandri</i>	35
Andrei Bârseanu	<i>„Oamenii mari se cunosc după seriozitatea cu care tratează chiar și lucrurile mici”</i>	36
Andrei Șaguna	<i>„Suntem fiii unei patrii umane, culte și constituționale”</i>	37
George Barițiu, Iacob Bologa	<i>“Nici unu poporu care nu cultiva artile si industri'a, nu are dreptu a se numerá între poporale civilisate”</i>	38
Acad. Radu P. Voinea	<i>Asociațiunea a avut un rol important în realizarea unității spirituale și naționale a tuturor românilor</i>	39
Vasile Ladislau Pop	<i>„Asociațiunea nutrește și conservă spiritul național, cultivă și conservă limba și prin aceasta existența națională”</i>	40

Iacob Bologa, dr. D. P. Barcianu	<i>Înfiiințarea unei școli române de fete în Sibiu .....</i>	41
Iacob Bologa	<i>Numai dezvoltarea facultăților spirituale, numai luminarea minții, numai cultura cea adevărată, norocesc, fericesc pe om, va noroci și va ferici pe poporul român .....</i>	42
Iacob Bologa, dr. D. P. Barcianu	<i>Asociațiunea pentru înaintarea în cultură a femeii române .....</i>	43
Iacob Bologa	<i>Poporul român singur prin cultură poate să se înalțe la acea vază și demnitate care l-ar putea mântui de nenumăratele rele ce-l apasă .....</i>	44
Iacob Bologa	<i>Asociațiunea este de nespus folos nu numai pentru români ci și pentru popoarele conlocuitoare .....</i>	45
George Barițiu	<i>Raport general asupra stării Asociațiunii, 1889 ...</i>	46
Antonie Plămădeală	<i>Darul Asociațiunii către poporul român .....</i>	47
Ioan Mariș	<i>Lucian Blaga și Cercul Literar de la Sibiu .....</i>	48
Ioan Mariș	<i>Lucian Blaga și Cercul Literar de la Sibiu .....</i>	49
Elena Macavei	<i>Rolul Asociațiunii ASTRA în emanciparea femeii și educația copiilor .....</i>	50
Ioan Mariș	<i>Lucian Blaga și Emil Cioran (între afinitățile afective și refuzurile selective) .....</i>	51
Ștefan Pascu	<i>Rolul național-cultural al ASTREI .....</i>	52

Andrei Șaguna	<i>Munca este onoarea și reputația cea mai mare a omului .....</i>	53
Timotei Cipariu	<i>Școlile elementare sunt fundamentul culturii naționale și a literaturii naționale .....</i>	54
Timotei Cipariu	<i>Două gimnazii pentru înaintarea culturii naționale la Năsăud și Blaj .....</i>	55
Timotei Cipariu	<i>Cauzele naționale, prin bărbați energici, capabili de orice sacrificiu .....</i>	56
Cristofor I. Simionescu	<i>Astra și Țările Române .....</i>	57
Mihai Sofronie	<i>Vasile Stroescu, un filantrop aproape uitat .....</i>	58
Matei Pamfil	<i>Andrei Bârseanu și Asociațiunea .....</i>	59
Matei Pamfil	<i>Mitropolitul Andrei Șaguna și Asociațiunea .....</i>	60
Elena Macavei	<i>Călătorie în China .....</i>	61
Elena Macavei	<i>Glume, anecdote în publicațiile ASTREI .....</i>	62
Caius Iacob	<i>Matematica românească de la Gheorghe Lazăr la Traian Lalescu .....</i>	63
Nicolae Nicoară-Horia	<i>Schiță de portret - Atanasie Marian Marienescu – .....</i>	64
Tatiana Benchea	<i>Creativitatea, izvor de energie .....</i>	65
Sergiu Găbureac	<i>Crizele și biblioteca publică .....</i>	66
Mihai Racovițan	<i>Sibiul în anul evenimentelor decisive – 1918 .....</i>	67

Mihai Racovițan	<i>Rosturile Sibiului în revoluția română din Transilvania de la 1848-1849 .....</i>	68
Antonie Plămădeală	<i>ASTRA – Ctitorii și ctitoriile ei .....</i>	69
Vasile Avram	<i>Sensuri bipolare în poezia lui Blaga .....</i>	70
Vasile Avram	<i>Ritual pentru Noica .....</i>	71
Vasile Avram	<i>Codul Eminescu .....</i>	72
Vasile Avram	<i>Modelul Cioran .....</i>	73
George Barițiu	<i>Unul din scopurile principale ale școlilor de fete este să împuțineze urmările triste ale blestemului care se numește lux, vanitate omenească, dacă nu le poate paraliza cu totul .....</i>	74
George Barițiu	<i>Meritul Asociațiunii constă în admirabila sa influență morală care o pătrunde în toate fibrele poporului nostru .....</i>	75
Diana Câmpan	<i>Constantin Noica – restituiri .....</i>	76
Diana Câmpan	<i>Aventura adevărului fără de sfârșit în cultură; Cultura – o utopie asumată .....</i>	77
Alexandru Dobre	<i>Asociațiunea Transilvană pentru Literatura Română și Cultura Poporului Român și Societatea Academică Română .....</i>	78
Valer Hossu	<i>Episcopul Dr. Iuliu Hossu – Trăirea în jurământul pentru sionul românesc .....</i>	79

Cornel Lungu	<i>Momente ale participării Sibiului la Revoluția din 1848-1849 în Transilvania. Locul și rolul Comitetului Națiunii Române .....</i>	80
Cornel Lungu	<i>Din legăturile “ASTREI” cu societăți academice și culturale române și străine 1861-1914 .....</i>	81
Cornel Lungu	<i>Pașii poetului în cetate .....</i>	82
Ovidiu Hurduzeu	<i>Capitalismul cu conștiință și economia participativă .....</i>	83
Ion Bianu	<i>August Treboniu Laurian .....</i>	84
Ilie Moise	<i>Ilie Dăianu și spiritul Blajului .....</i>	85
Cornel Lungu	<i>Petiția Episcopiei Române Ortodoxe din Statele Unite ale Americii de Nord către președintele Woodrow Wilson .....</i>	86
Alexiu Tatu	<i>Mihai Viteazul în documentele Serviciului Județean Sibiu al Arhivelor Naționale .....</i>	87
Bianca Karda	<i>Odiseea plecării unor români ardeleni din județul Sibiu în America (1900-1914) reflectată în presa transilvăneană a vremii .....</i>	88
Eugenia Crișan	<i>Generalul francez Berthelot și România .....</i>	89
George Barițiu	<i>Adunarea generală a XXX-a a Asociațiunii Transilvane .....</i>	90
Constantin Cubleşan	<i>Mihai Eminescu – Ciclul schillerian .....</i>	91
Constantin Cubleşan	<i>Ion Pop Reteganul – Folclorist și publicist .....</i>	92

Constantin Cubleşan	<i>Ioan Slavici – portret în oglinda timpului .....</i>	93
Mircea Braga	<i>Însemnări despre multiculturalitate .....</i>	94
Marius Laurian	<i>August Treboniu Laurian .....</i>	95
Keresztes Coloman Stefan, Eugenia Simona Keresztes	<i>Genii ale matematicii la Sibiu: Farkas Bolyai și János Bolyai.....</i>	96
Alexandru Sterca- Şuluţiu	<i>Nu este sub sóre natiune, care cu mai mare ardóre a animei sê-sí iubésca patrià sí vetr'a strabuniloru sei, cá Românulu .....</i>	97
Ioan Lupaş	<i>Înfiinţarea „Asociaţiunii“ și conducătorii ei .....</i>	98
Iosif Sterca Şuluţiu	<i>Discursul ținut la inaugurarea Muzeului istoric și etnografic și la deschiderea Expoziţiei, în 19 August st. N. 1905 .....</i>	99
Ion Onuc Nemeş- Vintilă	<i>Bibliotecile publice din Olanda și misiunea lor: „Să facem o comunitate mai bună” .....</i>	100
Virgiliu Florea	<i>Anton Pann în reeditarea-model lui M. Gaster (1936) .....</i>	101
Horst Ernst Klusch	<i>Pe urmele strămoşilor habani .....</i>	102
Ion Agârbiceanu	<i>Raportul Secretariatului general al Secţiunilor literare-ştiinţifice ale „Astrei” dela 6 Iunie 1932 – 27 Mai 1933 .....</i>	103
Liliana Popa	<i>Oameni și cărți în Sibiul de altădată .....</i>	104

Vasile Crișan	<i>Protecția patrimoniului cultural sibian. Istorie și actualitate</i>	105
George Barițiu	<i>Din istoria Asociațiunii (1861-1888)</i>	106
George Barițiu	<i>Raportul Asociațiunii după 31 ani</i>	107
Werner Schaal	<i>Noua Bibliotecă Universitară a Universității „Lucian Blaga” – Die neue Universitätsbibliothek der Lucian-Blaga-Universität</i>	108
Ilarion Pușcariu	<i>Cuvântulă Presidială la deschiderea adunării generale a Asociațiunei transilvane, ținute la 10/22 și 11/23 Octobrie a. c. în Năseudă</i>	109
Marin Diaconu	<i>Emil Cioran și Constantin Noica</i>	110
Marin Diaconu	<i>Emil Cioran și Nicolae Tatu</i>	111
Vasile Grajdian	<i>Preotul muzician Gheorghe Șoima</i>	112
Matei Pamfil	<i>Gustav Weigand și Asociațiunea</i>	113
Paul Bruszanowski	<i>Mitropolitul Andrei Șaguna – o viață de sfințenie</i>	114
Paul Bruszanowski	<i>Concepția canonică a mitropolitului Andrei Șaguna privind organizarea Ortodoxiei ecumenice și a poziției Mitropoliei românești din Transilvania și Ungaria</i>	115
Liliana Moldovan	<i>Deschideri antropologice în opera lui Emil Cioran</i>	116
Alexiu Tatu	<i>Arhivele Statului din Cluj în refugiu la Sibiu.</i>	

	<i>Documente de arhivă</i>	117
Mariana S. Țăranu	<i>Degradarea sistemului de învățământ, mass-media și persecuțiile religioase din Moldova de la est de Prut în timpul primei ocupații sovietice (1940-1941)</i>	118
Rodica Braga	<i>Despre condiția femeii –scriitor</i>	119
C. George Săndulescu	<i>Atitudinea Noica</i>	120
***	<i>Școala civilă de fete cu internat</i>	121
Elena Macavei	<i>Însemnări de călătorie în Scandinavia</i>	122
Corina Turcu	<i>Stil și gândire la Augustin Buzura</i>	123
Nicolae Balotă	<i>Cercul câinilor muzicanți</i>	124
Ion Taloș	<i>Franz Obert - cel mai de seamă etnolog ardelean din deceniul al șaselea al secolului al XIX-lea</i>	125
Mircea Braga	<i>Mărirea și decăderea reportajului literar</i>	126
Mihai Augustin Racovițan	<i>Despre starea românilor din Ungaria dualistă la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea</i>	127
Onuc Nemeș-Vintilă	<i>Pantheon național sau Istoria este morala care instruează prin exemple</i>	128
Constantin Chiriac	<i>Festivalul Internațional de Teatru de la Sibiu</i>	129
Iuliu Adrian Paul	<i>Enigma tăblițelor de la Tărtăria</i>	130

Emanuel PavelTăvală	<i>Enciclopedia ortodoxiei românești .....</i>	131
Ioan Seni	<i>Pagini din istoricul Despărțământului Astra Năsăud .....</i>	132
Silvia Pop	<i>Despărțământul Blaj al ASTREI (1870-2011) .....</i>	133
Doina Udrescu	<i>Rolul ASTREI în formarea unui patrimoniu artistic național .....</i>	134
Policarp Chițulescu	<i>Noi manuscrise - posibile autografe - aparținând monahului Gavriil Uric de la Neamț .....</i>	135
Lazăr Lădariu; Mariana Cristescu	<i>Dr. Eugen Nicoară – un Mecena al românilor mureșeni .....</i>	136
Mariana Cristescu; Lazăr Lădariu	<i>Despărțămintele Sighișoara, Târgu-Mureș și Târnăveni ale ASTREI .....</i>	137
Bogdan Andriescu	<i>Viața privată în Transilvania secolelor XVI-XVII .....</i>	138
Anca Andreescu	<i>Între jurnalistică și literatură .....</i>	139

Anca Andreescu

n. 1968

CURRICULUM VITAE

Nume: ANDREESCU
Prenume: ANCA – IOANA
Data nașterii: 21 iunie 1968
Domiciliul: București, Str. C-dor Andrei Popovici, nr. 3, ap. 15
Telefon: 0722495765
E-mail: anca.andreescu@bibnat.ro
Naționalitatea: română

EXPERIENȚĂ PROFESIONALĂ:

- iulie 1987 - octombrie 2007 – Anticar - Compania de Librării - București
- 2004 - 2007 - Consilier de specialitate - Compania de Librării - București
- noiembrie 2007 - decembrie 2008 - Bibliotecar studii superioare
Biblioteca Națională a României
- ianuarie 2009 până în prezent - Șef Serviciu Colecții Speciale
Biblioteca Națională a României

EDUCAȚIE ȘI FORMARE

- 2004: Doctor în filologie - Universitatea din București
- 2004: Expert carte veche românească - Ministerul Culturii și Cultelor
- 1988 – 1993: Profesor franceză/ română - Universitatea din București - Facultatea de limbi și literaturi străine

APTITUDINI ȘI COMPETENȚE:

- Limba engleză – utilizator experimantat
- Limba franceză – utilizator experimantat

Dr. Anca Andreescu

Între jurnalistică și literatură

Poet, prozator și dramaturg, Ion Minulescu a fost și un neobosit și prolific gazetar, care a adus un suflu nou în ziaristica românească antebelică, sufocată de tradiționalism și de sămănătorism. Înclinația spre oralitate și binecunoscuta sa jovialitate se regăsesc în articolele, notele și reportajele sale care constituiau o pată de culoare în peisajul publicistic al epocii.

Cariera de jurnalist a lui Ion Minulescu s-a desfășurat fără întrerupere vreme de patru decenii, el descoperind în articolul de ziar cea mai potrivită modalitate de a-și exprima opiniile cu privire la problemele și evenimentele care marcau acea perioadă și de a răspândi mai repede și cu mai mare ușurință principiile modernismului pe care se străduia să-l impună în literatura română.

Minulescu avea să publice mult, în aproape toate ziarele și revistele timpului, observând impactul pe care-l avea articolul de ziar asupra cititorului: „...pe cititorul român nu-l interesează de obicei nici autorul cărții, pe care n-o citește decât din simplă curiozitate, nici autorul articolului din ziarul lui favorit, pe care-l citește din obișnuință. Îl interesează numai faptul în sine – sau cum se obișnuiește în limbajul curent – «faptul divers». Numai că grație acestui simplu, dar diabolic, «fapt divers», pâinea de toate zilele a intelectualului care altă dată era «cartea» este astăzi «ziarul», deși ziarul nu este decât copilul bastard al cărții”, afirma Ion Minulescu în articolul *De la „Luna cărții” la „Antologia pitorescului românesc”*, în *Revista Fundațiilor Regale* XI, nr. 1-3, 1944, p. 196-199.

Având o structură literară indiferent de subiectul abordat – literatură, artă, politică – punctată cu butade și bazându-se pe un comic de factură superioară, cu o ușoară tentă de pamflet, ziaristica lui Ion Minulescu o anticipează pe aceea a lui Tudor Arghezi, fără să atingă însă virulența acestuia.

Începuturile de gazetar ale lui Ion Minulescu se leagă de anul 1900, când, la vârsta de 19 ani, i se publică în revista *Povestea vorbei* alături de câteva poezii și un articolaș, *Răul necesar*. Va urma o serie de alte șase articole care au apărut în revista umoristică *Moș Teacă*, condusă de George Ranetti.

Plecarea la Paris nu a însemnat câtuși de puțin absența sa din paginile revistelor vremii. Minulescu a avut în acea perioadă relații strânse cu redacția

Revistei albe, tipărită în limba română, având redacția la Geneva și administrația la București. În 1904, pe coperta numărului 2 al acestei publicații erau anunțate și două contribuții ale lui J. M. Nirvan – pseudonimul lui Minulescu: o comedie și o polemică, *Asupra idealismului în artă*. Nu se știe din ce motiv nici una, nici cealaltă nu au mai văzut lumina tiparului.

Revenit în țară, Minulescu își face intrarea la cafeneaua lui Papa Kübler, unde-i întâlnește pe aproape toți scriitorii români, de la cei afirmați – Dimitrie Anghel, Ion Dragoslav, Șt. O. Iosif, C. Moldovanu, Panait Cerna, la cei foarte tineri – Sașa Pană și Ion Valerian. De altminteri, în multe dintre articolele sale de mai târziu, Minulescu va recrea atmosfera plină de farmec a faimoasei cafenele bucureștene, unde tradiționaliștii și moderniștii, deopotrivă prezenți, se lansau în interminabile dezbateri privind literatura.

Aflat la început în tabăra tradiționaliștilor, care nu vorbeau decât de Creangă și de Eminescu, Minulescu va trece apoi în tabăra moderniștilor. Dar moderniștii români de la începutul secolului nu erau deloc la curent cu noutățile literare, lucru care-l nemulțumea profund pe tânărul recent întors de la Paris. Astfel că Minulescu nu și-a găsit locul nici alături de unii, nici alături de ceilalți. Nu-i mai rămăsese decât să se apropie de grupul gazetarilor: „Începusem să cred că cea mai bună afacere pentru mine n-ar fi putut fi decât grupul gazetarilor. [...] Reporterii de fapte diverse, mai ales, mă interesau mai mult ca autorii anonimi ai articolelor de fond. [...] Apropierea mea de gazetari se făcuse aproape pe nesimțite, așa după cum, bunăoară, te-ai apropia de o sobă caldă când ți-e frig...”, scria Ion Minulescu, în articolul *Un Crăciun la cafeneaua Kübler*, apărut în ziarul *Dimineața*, nr. 10780 din 25 decembrie 1936, p. 2.

Din rațiuni financiare, Minulescu va ocupa pentru scurt timp postul de corector la ziarul *Patriotul*. Este perioada în care, nelipsit de la cenaclul literar al lui Ovid Densusianu, pătrunde și în paginile revistei acestuia, *Vieța nouă*, care-i găzduiește mai multe versuri, precum și prozele din ciclul *Din jurnalul unui pribeag*, apărute în numerele 10, 14 și 15 din 1906. Începând cu anul 1906, Minulescu publică și în *Viața literară și artistică* a lui Ilarie Chendi, care se rupsese recent de revista *Sămănătorul* aflată sub patronajul lui Nicolae Iorga.

În 1907, Minulescu începe să frecventeze ședințele de sâmbăta seara ținute acasă la Mihail Dragomirescu, fapt care-l face să se apropie de redacția *Convorbirilor critice*. Astfel, pe lângă celebra poezie *Clopotele* care-i atrăsese atenția lui Caragiale, în această revistă i se tipăresc o bună parte din versurile cuprinse în volumul *Romanțe pentru mai târziu*.

Un an mai târziu, în 1908, Minulescu își împlinește visul – acela de a avea propria-i publicație, pe care și-o intitulează frondist *Revista celorlalți*. De altfel, Minulescu mai făcuse o astfel de încercare în vremea liceului la Pitești când, împreună cu colegul său Al. Gherghel, realizase efemera revistă șapirografiată, *Luceafărul*.

Revista celorlalți, care purta încă din titlu marca nonconformismului minulescian, era tipărită pe hârtie gălbuie, cu titlul scris cu litere decorative, iar ca emblemă avea o liră cu cinci coarde de care era prinsă o coroană de spini, simbolizând probabil destinul tragic al poetului. Primul număr al publicației, datat 20 martie 1908, purta mențiunea „apare la 1, 10, 20 ale fiecărei luni, redactor Ion Minulescu, Hotel Imperial – București”, redacția aflându-se chiar în apartamentul pe care poetul îl ocupa în acest hotel situat deasupra cafenelei Kübler.

Editorialul celui dintâi număr intitulat *Aprindeți torțele!* era semnat de Ion Minulescu și se dorea a fi un manifest al mișcării simboliste românești:

„Aprindeți torțele să luminăm prezentul literar. Prezentul literar?... Iată-l! Câțiva tineri care vorbesc și citesc românește la fel cu ceilalți, dar care voiesc să scrie într-altfel decât ei, au curajul ca ziua nămiaza mare să înfigă în mijlocul drumului un fanion și adresându-se celorlalți să le spună: «Până aici este domeniul vostru : de aici încolo al nostru». [...]

Ei nu sunt nici alchimiști, căutători de pietre filosofale, nici inventatori moderni. Ei nu sunt decât expresia fatalelor legi ale revoluției. Ei nu caută lucruri noi, căci lucruri noi nu există. Ei nu caută decât forme noi pentru lucruri vechi. [...] Pentru trecut ei nu au nici o dragoste. Pentru trecut nu pot avea decât respect. Dragostea însă și-o rezervă pentru viitor.

Libertatea și individualitatea în artă, părăsirea formulelor învățate de la cei mai bătrâni, tendința spre ceea ce este nou, ciudat, bizar chiar, a nu extrage din viață decât părțile caracteristice, a da la o parte ceea ce este comun și banal și a nu da atenție decât actelor prin care un om se deosebește de altul – iată câteva din principalele jaloane cu care cei câțiva au curajul să-și însemne calea lor.

Dacă tradiția literară găsește revoluționară culoarea acestor jaloane, fie! – noi o primim. Să nu se uite însă niciodată că crimele de care au fost acuzați scriitorii uitați sunt: conformismul, imitația și supunerea oarbă regulilor de ieri...”

Vehementul manifest al lui Minulescu fusese precedat de pledoaria pentru simbolism a lui Ovid Densusianu, pledoarie care din cauza stilului mult prea universitar nu a reușit să schimbe nimic în mentalitatea literară a vremii.

Colaboratorii primului număr erau simbolişti „consacrați”: N. Davidescu (*Excelsior*), Eugeniu Speranția (*Vis, Trei mori de vânt ardeau departe*), M. Cruceanu (*Fantomele nserării*). N. Davidescu apărea și cu traducerea unui fragment din Villiers de l’Isle Adam, numele scriitorului francez apărând pentru prima oară în presa românească.

Numărul 2 al revistei, din 1 aprilie 1908, își menține colaboratorii, la care se adaugă Donar Munteanu. Ion Minulescu publică pe lângă un fragment din nuvela *În grădina prietenului meu* și o scurtă prezentare a lui Arthur Rimbaud. Aceasta este urmată de o traducere din poetul francez semnată George Duma, nimeni altul decât Ion Minulescu. Sub pseudonimul Grigore Sevastin, Mihai Cruceanu semnează o traducere din Marcel Schwob, *Povestea leprosului din Cruciada copiilor*.

La rubrica *Cronica mărunță* sunt anunțate două apariții: *Romanțe pentru mai târziu* de Ion Minulescu și *Flori de soare* de Alexandru Macedonski. În pagina destinată publicității este citată revista *Poesia* din Milano, publicație de inspirație futuristă condusă de Marinetti.

Al treilea număr al revistei apărut pe 10 aprilie 1908 are pe prima pagină un articol intitulat *Dhvani*, aparținându-i lui Ovid Densusianu, articol care pleda în favoarea curentului simbolist. Și în acest număr, de altfel și ultimul al revistei, se regăsesc semnăturile lui Mihai Cruceanu, Eugeniu Speranția, N. Davidescu. Aceștia li se adaugă numele lui Eugeniu Ștefănescu-Est, fost coleg de pension al lui Minulescu. Ion Minulescu este prezent în paginile revistei cu *Romanța Soarelui* și cu medalionul despre Henri de Régner. Este posibil ca prezentarea lui Albert Samain, semnată cu inițialele A. S., să-i aparțină tot lui Ion Minulescu. Împreună cu Dimitrie Anghel, Minulescu traduce *Pannyra cu tocurile de aur* de Albert Samain și din Henri de Régner, *Oraș francez*, poezii care sunt publicate în acest număr.

Revista conținea și rubrica *Prin prisma policandrului*, iscălită Camil și Sanzio, de fapt tot Ion Minulescu, o rubrică de un evident caracter polemic.

Ilustrațiile revistei aparțineau unor artiști apreciați ai timpului: Eduard Manet, Bernard Naudin, Felicien Rops și Iser.

Activitatea de jurnalist a lui Ion Minulescu devine și mai intensă începând cu anul 1909, când este numit în redacția ziarului liberal *Viitorul* unde va fi autorul unor rubrici fixe: *Departe de București*, *Impresii*, *Din Duminică în Duminică*.

Minulescu nu a fost un observator contemplativ al vremii sale, iar multitudinea preocupărilor sale este reflectată de varietatea de subiecte abordate

în articolele publicate de-a lungul timpului. Temele unora din articole se apropie de cele ale poeziilor, cum ar fi sosirea toamnei sau ploaia care „brodează pe portativul șoselelor și necuprinsul câmpiilor note delicate de menuet, note repezi de farandole, porniri de caravane, sosiri de transatlantice”, cum inspirat descria Minulescu acest banal fenomen natural în articolul *Ploaia*, din ziarul *Viitorul*, anul III, nr. 615, 31 iulie 1909, p. 2. Imaginea Bucureștilor, cu faimoasele sale cafenele, cu lăutarii și flașnetarii de la fiecare colț de stradă este surprinsă de autor în multe articole. Alte *Săptămâni bucureștene* tratează subiecte cotidiene, dar care aveau însemnătate fie pe plan social, fie pe plan artistic, cum ar fi de pildă: *Primul aeroplan român* (*Viitorul*, anul III, nr. 632, 18 august 1909, p. 1), *Aeroplanul și munca câmpului*, *Ploaia artificială* (*Viitorul*, anul III, nr. 701, 26 octombrie 1909, p. 1), *Înfrățirea tineretului literar* (*Viitorul*, anul IV, nr. 806, 13 februarie 1910, p. 1), *Sfântul Dumitru • Cei care se mută și cei care rămân • Pentru ce ne mutăm • Unde s-au mutat anticarii* (*Viitorul*, anul VII, nr. 707, 2 noiembrie 1909, p. 1). Împătimit vizitator al anticariatelor, Minulescu nu putea trece cu vederea schimbarea cartierului general al anticarilor. Această mutare îl face să reflecteze: „Iată-i deci pe anticari pornind în aparenta vilegiatură, pe care, până azi, ei singuri nu o cunoscuseră încă. Recunoașteți că pentru un anticar dorința de a vizita locuri noi nu cadrează deloc cu meseria. Adevărații anticari merg până acolo cu habotnicia, încât nu admit nici chiar clienți noi.”

O parte din aceste reportaje și impresii au fost selectate de autor pentru volumul *Bucureștii tinereții mele*, pe care avea intenția să-l tipărească în 1943 la Editura Casei Școalelor dar, din păcate, nu a mai apucat să-l vadă publicat. Volumul a apărut de-abia în 1969 cu sprijinul și prin grija Mioarei Minulescu și a lui Emil Manu.

În unele articole, Minulescu se ocupă de reprezentațiile teatrale, făcând o paralelă între modul de punere în scenă actual și cel din Antichitate („*Electra*”, *la Teatrul Național – Viitorul*, anul IV, nr. 820, 1 martie 1910, p. 1), alături se lansează în teorii despre duel, fără îndoială, „«faptul divers» care după «crima pasională» preocupă în primul rând pe cititorii cotidianelor de azi și pasionează opinia publică” (*Ceva despre duel • Dueluri triste și dueluri vesele – Viitorul*, anul IV, nr. 813, 22 februarie 1910, p. 1). Un alt articol, *Răsfoind colecții vechi*, publicat în *Viitorul*, anul IV, nr.841, 22 martie 1910, p. 1., este consacrat colecțiilor de ziare vechi pe care parcurgându-le „privești icoana vremurilor de altădată, icoana stranie a unei lumi pe care n-o mai întâlnești astăzi, dar pe care o simți și ți-o reconstruiești cu ajutorul imaginației și a pasiunii pentru toate câte dorm în necropola trecutului !...

Ce-a rămas neschimbat de vreme ? Nimic aproape. Asemenea pietricelelor din fundul unui râu, ne rostogolim și noi și formele vechi dispar sub puterea magică a eternului capriciu... [...]

Câte din nebuniile de altădată nu s-au transformat cu timpul în idealuri !... Dar idealurile au zdrobit și ele vechile formule, și din sfărâmăturile lor, profeții veșnicului «mâine» au pus în formule noi năzuințele ce aveau să sape prăpastia groaznică între cei de atunci de demult și cei de cine știe când...”

În nr.806 din 15 februarie 1910, Minulescu scrie un articol despre inaugurarea localului Societății Scriitorilor Români, societate pentru a cărei înființare Minulescu militase împreună cu M. Sadoveanu, Emil Gârleanu, Dimitrie Anghel, Șt. O. Iosif și Liviu Rebreanu : „Pentru cea mai mare parte a publicului nostru, meseria de literat este aproape necunoscută. Până azi, literatura în țara noastră pare a nu fi fost reclamată drept o cerință socială. Până azi, literatura la noi n-a fost decât diletantism și atâta tot.

Cei pentru care a trăi, și de cele mai multe ori, a trăi chiar până la adânci bătrâneți, n-au avut nevoie decât de haine, de ghete, de mâncare și de o cameră cu strictul necesar, se vor întreba cu drept cuvânt ce fel de oameni sunt literații aceștia de a căror literatură ei n-au avut niciodată nevoie până azi. [...]

Oare literatura nu este și ea o profesiune, o profesiune cinstită și nobilă în același timp, dat fiind aptitudinile naturale pe care meșteșugarii condeiului trebuie să le aibă înainte de așa-zisa ucenicie în meseria lor ?...”

În afara susținutei activități din redacția ziarului *Viitorul*, Minulescu începe și colaborarea la *Viața românească*. Paradoxal, în revista ieșeană, tribuna poporanismului, Minulescu avea să publice, după cum singur mărturisea, „cele mai bune poezii” ale sale.

În 1910, Minulescu a făcut parte și din comitetul de redacție al revistei *Falanga literară și artistică*, socotită o anexă a *Convorbirilor critice*. Numele lui stătea alături de cele ale lui Cincinat Pavelescu, E. Lovinescu, Corneliu Moldovanu, Zaharia Bârsan și Emil Gârleanu. În această revistă, al cărei prim număr a apărut pe 10 ianuarie 1910, Minulescu a publicat câteva poezii, iar la rubrica *Serpentine și arabescuri* două articole: *Pe trotuar în timp de ploaie* (*Falanga literară și artistică*, anul I, nr. 3, 24 ianuarie 1910, p. 5-6) și *După potop* (*Falanga literară și artistică*, anul I, nr. 4, 31 ianuarie 1910, p. 6-7). În afara acestei colaborări, Minulescu mai publica și la *Junimea literară*, *Flacăra*, la revista *Versuri* și la *Calendarul literar și artistic*.

În 1912, Minulescu va scoate o altă revistă de avangardă, *Insula*, din care va reuși să publice tot numai trei numere. Revista va stârni controverse nu atât

prin ceea ce cuprindea, cât prin „zgomotoasa trecere de partea noastră a tradiționalistului Dragoslav, care, ca un nou Sicambriu literar, în articolul său intitulat *Eu*, ardea ce adorase până atunci și adora ce arseseră”, după cum avea să-și amintească mai târziu Minulescu, în articolul *Nu sunt ce par a fi...*, apărut în *Revista Fundațiilor Regale*, anul VIII, nr. 10, 1 octombrie 1941, p. 70.

„Grupul nostru”, cum erau numiți scriitorii simbolști ale căror semnături se regăseau în revistă, era format din: Ion Minulescu, desigur, Șerban Bascovici, N. Budurescu, M. Cruceanu, D. Karnabatt, N. Davidescu, D. Iacobescu, Emil Isac, Claudia Millian, Adrian Maniu, Eugeniu Ștefănescu-Est, Eugeniu Speranția, Th. Solacolu, Al. Vițianu, Nae Ionescu, Dem Teodorescu.

În primul număr al publicației, din 18 martie 1912, Minulescu semnează un articol care ar putea fi socotit drept cel de-al doilea manifest simbolist : „De bună seamă că în cele mai adânci cute sufletești, atâția vizionari cumpăniți își păstrează entuziasmul lor întreg pentru o artă neprostituată și autentică. Și atunci... *Insula*. Suntem într-adevăr insularii dezgustați și răzvrățiți de larma seacă și obraznică a celor de pe continent. Insulă necunoscută, am apărut în disprețul oricărei geografii literare, pe ale cărei hărți nu figurăm ca posibilitate și poate chiar împotriva intențiilor ei. Nu suntem deci ținuți să luăm în seamă nici unul din canoanele acestei geografii. [...] Nu urmărim o doctrină a activității noastre viitoare. Doctrinile vin la urmă; ele se desprind din însuși felul de lucru al fiecăruia din noi și sunt determinate de condițiile realității. Avem însă datoria să ne însemnăm o atitudine. Nu mai credem în actualele formule și nici în posibilitatea unei reabilitări a lor. Înțelegem, prin urmare, să călcăm drumuri neumblate și să născocim motive noi. Nu ne temem de singularitate, ci o căutăm...”

Articolul caustic al lui Minulescu este completat de pamfletul lui N. Davidescu, *Decadent – Decadență* : „Există totuși o literatură decadentă la noi. Ea se îndeletnicește, sub pretext de tradiție, cu exhibarea cotidiană a muzelor dospite de vreme”. Autorul continua o dispută literară mai veche, aceea dintre sămănătoriști și simbolști, polemică deschisă de Ion Minulescu pe vremea când frecvența mediului cafenelelor literare și adusă tot de el în presă.

Mult mai virulentă decât *Revista celorlalți*, *Insula* intra în polemici dure cu Victor Eftimiu și E. Lovinescu la rubrica *Obsesii contemporane* semnate uneori de Minulescu („X”) , alteori de Stamatiad („Teo”). Un astfel de articol plin de sarcasm îi era adresat încă din primul număr al publicației lui E. Lovinescu, un critic considerat drept „cameleon de profesie, corect ca o pagină copiată de un maestru de caligrafie sau ca un cadril dansat de un maestru de balet...”, care

reușește „să treacă totdeauna drept mai mult decât este și niciodată mai puțin decât pare a fi”. Revista promova, de asemenea, micile ironii îndreptate împotriva unor confrăți, cele mai multe la adresa lui Nicolae Iorga, la rubrica *Cronica mărunță* pe care o semnau „Nae și Mitică”, respectiv Nae Ionescu și Dem. Teodorescu.

Dar Minulescu nu s-a descurajat nici după eșecul celei de-a doua reviste ale sale din care reușise să scoată tot trei numere și a continuat să publice. Articole și poezii sub semnătura sa se regăsesc în paginile săptămânalului *Flacăra*, ale revistei *Versuri și proză* apărută la Iași. Tristan Tzara și Ion Vinea publică poeziile lui Minulescu în revista lor, *Simbolul*. Tot acum începe îndelungata și fructuoasa colaborare a lui Minulescu la revista *Rampa*.

Minulescu nu a renunțat la gazetărie nici atunci când, în 1914, a fost numit șef al biroului de presă și apoi director de cabinet al ministrului de Interne, Vasile Morțun, împreună cu Ștefănică Bellu și Petrică Gârboviceanu.

Atitudinea sa civică se face remarcată în mulțimea de articole și de însemnări cu subiecte variate, apărute în *Românul*, unde Minulescu semna cu inițiale sau cu pseudonime rubrica *Negru pe alb*. Organizarea politică a vremii, disputele din Parlament, consecințele sociale ale războiului, situația de pe front, probleme de strategie, atentatul de la Sarajevo, luptele de la frontiera sârbo-austriacă erau pe rând analizate de cel care se declara partizanul forțelor anglo-franceze.

În timpul refugiului la Iași, Minulescu va colabora alături de Mihail Sadoveanu, în calitate de redactor-responsabil, de C. Moldovanu, Mircea Dem. Teodorescu, G. Ranetti, P. Locusteanu, la ziarul de front, *România* – organ al Apărării Naționale, care a apărut mai întâi la Iași, apoi la București. Reportajele și notele sale demonstrează pe lângă implicarea sa profundă și o nebănuită clarviziune în aprecierea cursului evenimentelor.

Minulescu se afla și în comitetul de redacție al *Gazetei ostașilor* care apărea la București. Din redacție mai făceau parte: Nicolae Iorga, Mihail Sadoveanu, Octavian Goga, Octav Șuluțiu. Din păcate publicația a avut o viață scurtă, doar două numere, pe 11 și pe 17 septembrie 1916, tipărirea ei fiind oprită din cauza războiului.

Toamna anului 1918. Minulescu se întoarce la București și își dă demisia din postul pe care-l ocupa la Ministerul de Interne. Urmează o perioadă de colaborări la diverse publicații: *Viitorul*, *Familia* (seria nouă), *Flacăra*. A scris două articole în ziarul *Teatrul de mâine* despre viitorul dramaturgiei românești și locul ei în cadrul dramaturgiei universale, susținând totodată o nouă orientare

în artă (*Teatrul de mâine*, în *Teatrul de mâine*, anul I, nr. 12, 15 ianuarie 1919, p. 86, și *Teatrul în secolul al XIX-lea* în *Teatrul de mâine*, anul II, nr. 13, 1 februarie 1919, p. 92). A publicat în revista *Hiena* – revistă săptămânală politico-literară, care își începe apariția la București, apoi la Cernăuți sub conducerea lui Pamfil Șeicaru și Cezar Petrescu. De asemenea, Minulescu a ținut rubrica de premiere teatrale a *Suplimentului literar și artistic* al ziarului *România nouă*. În ziarul amintit, Minulescu scrie câteva articole despre reducerea numărului de școli militare în Germania înfrântă (*O ceremonie funebră – România nouă*, anul I, nr. 40, 5 aprilie 1920, p. 1), despre Congresul de la Alba-Iulia, congres pe care autorul îl considera „o reeditare a Marii Adunări Naționale care a scris în istoria neamului nostru unirea pe veci a românilor de pretutindeni” (*Întrunire politică sau Congres național*, în *România nouă*, anul I, nr. 54, 18 aprilie 1920, p. 1), despre relațiile cu Ungaria (*Noi și Ungurii*, în *România nouă*, anul I, nr. 64, 30 aprilie 1920, p. 1) și despre necesitatea de a trimite fraților de peste munți cărți în limba română pentru „a salva cultura românească sugrumată de publicațiile germane și ungurești” (*Impresii din Ardeal*, în *România nouă*, anul I, nr. 74, 15 mai 1920, p. 1); *Cultura românească în Transilvania*, în *România nouă*, anul I, nr. 75, 16 mai 1920, p. 1; *Cărți pentru Ardeal*, în *România nouă – Suplimentul literar și artistic*, anul I, nr.13, 24 mai 1920).

Prin 1921, Minulescu se aventurează din nou să scoată o revistă, de această dată împreună cu Liviu Rebreanu. Buletinul literar lunar *Cetiți-mă!* – se adresa în primul rând tineretului. De altfel, într-o scrisoare către Liviu Rebreanu, Minulescu scria, foarte preocupat de chestiunile administrative ale revistei, că se ocupase de „răspândirea afișelor mici” prin cafenele și licee unde se aștepta să aibă cei mai mulți cititori.

Emblema revistei era o microstampă înfățișând doi tineri citind dintr-o carte într-un decor pastoral. De asemenea, pe coperta revistei este menționată și adresa redacției – Dorobanți nr. 27 – locuința lui Minulescu, administrația aflându-se pe strada Smârdan n r. 4, adică în locuința lui Rebreanu.

Revista care apărea o dată pe lună, continua linia simbolistă a precedentelor publicații minulesciene. În numărul 2, din ianuarie 1922, p. 112-127, Minulescu, fidel admirator al lui Maeterlinck, publică sub semnătura I. M. *Minunea Sfântului Anton* – farsă în două acte, traducere realizată după o ediție franceză din 1920. Textul avea ilustrații care-i aparțineau lui I. Teodorescu-Sion. În numărul următor, nr. 3 din februarie 1922, p. 154-174, Minulescu este prezent cu o creație originală, nuvela *De vorbă cu Necuratul*. Dar nici această revistă nu a avut succes, fiind destul de repede dată uitării.

Minulescu însă continua să publice în majoritatea revistelor și ziarelor. Începe colaborarea la revista *Ramuri – Drum drept*, apărută lunar la Craiova vreme de 10 ani (1919-1929), la revista *Clipa – teatrală, plastică, muzicală, literară*, la *Națiunea*, care-l avea director pe Tudor Arghezi, la *Contemporanul* lui I. Vinea și la *Cuget românesc*, unde director era I. Pillat și secretar de redacție Vladimir Streinu. Minulescu nu putea lipsi din revista condusă de amicul său Liviu Rebreanu, *Mișcarea literară – gazetă săptămânală de critică și informație literară, artistică, culturală*, unde i se face un portret de scriitor. În 1925, Minulescu scrie un articol despre Brâncuși în revista avangardistă *Integral* a lui Brunea-Fox și Ilarie Voronca. Anul 1925 este bogat în colaborări pentru Minulescu. Publică la *Salonul literar*, la *Lumea – bazar săptămânal*, unde apar fragmente din romanul *Corigent la limba română*, la *Adevărul literar și artistic*, oferindu-i-se posibilitatea de a publica în această revistă atât poezie cât și articole într-o colaborare care se va întinde pe o perioadă lungă.

Cele două numere ale *Gazetei literare* apărute în februarie 1929 se ocupau în pagina 6 de Ion Minulescu și de scandalul iscat de piesa sa *Amantul anonim*.

Publică alături de Gala Galaction și de Paul Zarifopol la revista *Hanul samariteanului*. În revista *Ritmuri – literatură și critică* îi apare un articol în care-l evocă pe St. O. Iosif. Aceste rânduri fuseseră concepute de Minulescu cu prilejul dezvelirii bustului poetului la Brașov, ceremonie la care Minulescu asistase în calitate de delegat al Ministerului Artelor.

Minulescu a acordat interviuri multor publicații interbelice, fiind foarte solicitat pentru stilul său savuros și pentru dezinvoltura cu care răspundea chiar și la unele întrebări mai puțin comode. Astfel de interviuri sunt publicate în *Rampa*, anul XIII, nr.3124 din 25 iunie 1928, p. 1, Liviu Artemie intitulându-și „discuția amicală” *Cu d. Minulescu despre el și despre alții*, în *Ultima oră*, al cărui tânăr colaborator, Eugen Jebeleanu îi ia un interviu în august 1929, în *Rampa* anul 18, nr.5193, 6 mai 1935, p. 1, 3, rânduri consemnate de Jack Berariu aflat *În vizită la Ion Minulescu* și în *Adevărul literar și artistic*, anul XVIII, seria a III-a, nr.852, 4 aprilie 1937, interviu semnat de Valer Donea, pseudonimul Profirei Sadoveanu.

În martie 1941, împreună cu Mircea Damian scoate ziarul *București*, în care își reia vechea rubrică, *Săptămâna bucureșteană*. Ziarul era conceput ca un cotidian de informație și a apărut din 25 martie până pe 14 mai 1941. Directorul Ion Minulescu și prim-redactorul Mircea Damian își propuneau să țină cititorii la curent cu ultimele evenimente din țară și din străinătate transmise prin telegrame, telefon și radio.

Ca urmare a cursului evenimentelor, Minulescu fiind un înverșunat antifascist, în mai 1941 se retrage din redacție, iar peste 48 de ore ziarul avea să fie suspendat. Activitatea sa în presă în această perioadă era oarecum limitată din cauza convingerilor sale politice.

În octombrie 1941, D. Caracostea îl convinge să-și publice mărturisirile în *Revista Fundațiilor Regale*, care apar sub titlul *Nu sunt ce par a fi...* În 1943 Minulescu își reia vechile colaborări la *Ramuri* și *Vremea*. Dar timpul n-a mai avut răbdare cu neobositul și energicul publicist și viața lui avea să se curme înainte de sfârșitul războiului.

*

Efemeră prin chiar condiția ei, publicistica lui Minulescu este acoperită de uitare în a doua jumătate a secolului XX, aceeași soartă având-o și piesele sale de teatru care n-au mai interesat pe nimeni în anii nefericiți ai comunismului. În acest context, inițiativa editurii Minerva de a publica opera lui Minulescu într-o ediție critică a constituit o șansă unică de reactualizare a creației scriitorului atât de popular la începutul secolului. Alături de poezie, proză și teatru, autorul ediției, Emil Manu, a tipărit în volumul IV, apărut în anul 1983, o selecție din textele gazetăriei minulesciene pe care a organizat-o după criterii tematice: articole literare, cronici dramatice, cronici plastice, reportaje și impresii. Au rămas în paginile ziarelor și revistelor numeroase articole, în special din sfera problematicii sociale și a faptului divers (vezi la Bibliografie colaborarea la *Românul* 1914-1915).

Sub raportul conținutului, publicistica lui Minulescu își alege temele și subiectele într-o coplesitoare măsură din sfera culturii. Pe scriitorul cu minte deschisă și curioasă îl atrag problemele artei – literatură, pictură, spectacolul teatral – și tot ce ține de viața culturală modernă, de personalitatea artistului, de relația artei cu publicul. Temperamentul său extravertit se exprimă într-o vitalitate debordantă concretizată, între altele, în dorința de comunicare cu semenii și de participare la viața culturală a cetății.

Cele mai interesante articole ale lui Ion Minulescu și, totodată, cele mai numeroase sunt articolele pe teme literare: profesii de credință, portrete de scriitor, reflecții despre literatură, mici eseuri diverse. Sunt texte scurte, scrise cu un condei lejer, respirând un aer de prospețime. Aceste articole literare se definesc în haloul literaturii lui Minulescu – poezie, proză, teatru – ca o prelungire a temelor lui preferate și a plăcerii lui de a discuta, esența lor fiind susținerea modernismului.

Ce înseamnă modernismul pentru tânărul poet aflat la începutul carierei literare se poate vedea din articolul-program *Aprindeți torțele* publicat în 1908 în *Revista celoralți*. Sursa de inspirație a lui Minulescu este Remy de Gourmont, teoreticianul îndrăzneț din *Le livre des masques*. De la acesta este preluată ideea centrală a manifestului minulescian: tradiția este o frână în calea dezvoltării artei, respectul pentru trecut, pentru reguli trebuie aruncat peste bord. În locul acestora trebuie pus spiritul inovator, cultul libertății de expresie, valența prezentului, a actualității. Definiția sumară pe care o dă Minulescu în acest manifest literar de la începutul secolului concordă cu cea ce, mult mai târziu, un teoretician de talia lui Hugo Friedrich va numi „definierea prin categorii negative”. Așadar, poezia modernistă neagă *conformismul, imitația și supunerea la reguli*. Chiar dacă inovatorii și temerarii nu sunt înțeleși de contemporani sau sunt chiar huliți, timpul le va da dreptate.

Modernismul în poezie se referea, la începutul secolului XX, la acele categorii ale lirismului impuse de curentul simbolist: esențializarea, muzicalitatea, libertatea în expresie și în versificație. Toate acestea sunt incluse și în discursul lui Minulescu, chiar dacă textele lui nu se caracterizează prin capacitate teoretică deosebită. Susținerea simbolismului se concretizează în cazul său mai ales prin promovarea poeziei simboliste franceze și belgiene în spațiul literar românesc, acțiune care vine în continuarea programului revistei *Literatorul* și a cenaclului condus de Macedonski.

Bun cunoscător al limbii și literaturii franceze, Minulescu scrie cu pricepere și simpatie despre poezii de limbă franceză din a doua jumătate a secolului al XIX-lea, care au deschis calea modernismului și au promovat originalitatea. Articolele lui nu sunt ale unui cronicar literar, interesat să fixeze nota specifică a unui volum de versuri sau a unei opere poetice în ansamblu, ci sunt mai degrabă mici eseuri libere, neconvenționale, schițând un portret general în care personalitatea și creația se combină într-un amalgam de impresii. Intuiția artistică sigură, gustul estetic și o anumită eleganță față de confrății de pretutindeni, îl împiedică pe Minulescu să facă greșeli chiar dacă tărâmul criticii literare e presărat de primejdii.

În articolul *Arthur Rimbaud*, publicat în *Revista celoralți*, anul I, nr. 2, 1 aprilie 1908 și reprodus în *Opere*, volumul IV, București, Editura Minerva, 1983, p.14, scriind despre celebrul simbolist, Minulescu pune accent pe viața aventuroasă a adolescentului de geniu, zbuciumat și nestatornic, prieten cu Verlaine și Theodore de Banville. Despre poezia acestui „adevărat fenomen literar” se spune mai puțin; în afara originalității de netăgăduit, a paginilor „cu

adevărat incomparabile”, versurile lui Rimbaud îi par poetului român „bizare, obscure și chiar absurde”.

În schimb, Albert Samain e mai aproape de sufletul lui Minulescu, prin „simplicitatea și sinceritatea” lui, care pot fi considerate expresia stângăciei, dar sunt de fapt elementele structurale ale unui stil poetic. Făcând elogiul unui poet „delicat, simplu și sincer”, tânărul scriitor român definea în articolul *Albert Samain*, publicat în *Revista celorlalți*, anul I, nr. 3, 10 aprilie 1908 și reprodus în *Opere*, volumul IV, p. 18, o artă poetică în care ar fi vrut să se regăsească el însuși. Referirea la Verlaine – Samain e „cel mai pur verlainian” – revine mereu în articolele literare ale lui Minulescu, ceea ce pune în lumină o afinitate esențială.

Primul articol despre Verlaine, *Paul Verlaine*, apărut în ziarul *Viitorul*, anul IV, nr.1203, 21 mai 1911, reprodus în *Opere*, volumul IV, p. 48-50, a fost scris cu ocazia dezvelirii unui monument omagial ridicat poetului în grădina Luxemburg. Pentru Minulescu, Verlaine este „cel mai de seamă poet al vremurilor noastre”, pe care generația din primii ani ai secolului XX îi privește cu un sentiment mai puternic decât dragostea, cu evlavie și recunoștință. Un poet „extraordinar, cu sufletul bizar și mare în același timp”, Verlaine a fost în timpul vieții împovărat de „legenda tristei sale existențe”, dar după moarte figura sa creatoare începe să se distingă „curată și eternă”.

Fiind un cititor fidel al presei franceze, Minulescu urmărește atent evenimentele literare din Franța. Așa se face că, în cazul lui Verlaine, nu i-a scăpat nici o comemorare festivă: nici cea la 15 ani de la moarte când i-a fost ridicată o statuie în grădina Luxemburg, nici după încă cinci ani, când comemorarea a fost mai puțin fastuoasă din cauza războiului mondial ce bulversase Europa. Oricum, Minulescu ține să-l omagieze pe poetul său preferat într-un articol plin de patetism, construit în jurul unei teme de meditație care apare frecvent în publicistica minulesciană: relația dintre artistul creator și omul confruntat cu problemele vieții, cu suferințe și vicii. În articolul *20 de ani de la moartea lui Paul Verlaine*, din ziarul *Viitorul*, anul IV, nr.2864 din 1 februarie 1916, reprodus în *Opere*, volumul IV, p. 99-101, Minulescu observă cu inteligență de istoric literar că după moartea scriitorului legenda vieții personale începe să pălească, în schimb opera sa, dacă poartă pecetea valorii, se îmbogățește și crește în timp: „Moartea unui poet înseamnă tocmai data de la care el începe să trăiască cu adevărat”.

Faptul că Minulescu urmărește cu atenție aniversările și comemorările poetilor francezi, chiar și cele care nu fixează cifre semnificative, se reflectă în articolul *Charles Baudelaire*, apărut în *Viitorul*, anul II, nr. 254 din 24 iulie 1908,

reprodus în *Opere*, volumul IV, p. 25-27, scris la 41 de ani de la moartea poetului. Profilul lui Baudelaire e trasat de la început într-o frază sintetică memorabilă: „un poet pe opera căruia se brodă mai întâi *o legendă*, se inventă apoi *un proces*, și în urmă se creă, în fine, *o nouă literatură*”.

Ca și în cazul lui Rimbaud, seninul și echilibratul Minulescu are o reținere față de complexitatea unei creații pe care nu o înțelege în sensurile ei cele mai profunde, considerând-o „ciudată”. Totuși el are intuiția valorii marelui poet, precursorul esențial al modernismului în lirica universală; ca și în alte situații literare, criteriul valorii e corelat cu receptarea negativă de către contemporani (tot astfel gândea și Macedonski). Contemporanii lui Baudelaire se închinau poezilor romantici – Lamartine, Victor Hugo, Musset –, în timp ce poetul *Florilor răului* le apărea ca străin prin viziunile lui stranii, prin suferința metafizică, prin atracția pentru *les femmes damnées*. Admirația lui Minulescu culminează cu un gest pios de plecaciune la marmura mormântului „artistului-profet, omul afară de lumea noastră, omul de pașii căruia se leagă progresul artei și al omenirii”.

Un alt poet simbolist, a cărei creație îi este binecunoscută lui Minulescu, e Jean Moréas care, deși grec de origine, „rămâne totuși unul dintre cei mai de seamă reprezentanți ai spiritului francez în poezia nouă”. Minulescu menționează în articolul *Jean Moréas*, publicat în *Falanga literară și artistică*, anul I, nr. 12, 28 martie, reprodus în volumul IV de *Opere*, p.38-39, atitudinile de frondă ale acestuia, culminând cu lansarea cunoscutului manifest simbolist în 1886, precum și evoluția spre o nouă școală literară, numită „Școala romană”.

Deși în portretele pe care Minulescu le schițează literaților sunt adesea consemnate fapte biografice de un anumit interes și pitoresc, intenția autorului nu se confundă cu un gest de curiozitate exagerată sau de indiscreție. Dimpotrivă, el nu crede că intimitatea unui artist trebuie să facă obiectul curiozității publice. E cazul publicării corespondenței lui Musset care s-a făcut într-un mod diletant, încât literatura franceză – observă Minulescu – n-a câștigat nimic: cele 79 de scrisori ale lui Musset „către o necunoscută” nu prezintă nici o garanție de autenticitate, câtă vreme adresanta însăși le-a vândut spre a fi publicate și, în plus, valoarea lor literară „nu se ridică la înălțimea stilului și a gândirii din celelalte opere ale poetului *Noaptilor*”, scria Minulescu în articolul *Scrisorile lui Musset* din *Falanga literară și artistică*, anul I, nr. 1, 10 ianuarie 1916, reprodusă în *Opere*, volumul IV, p. 102-104.

Adeziunea lui Minulescu la modernism se exprimă, în esență, prin deschiderea lui față de simbolismul decadent. Un articol cu titlul *Elogiul imperfecției* publicat în *Rampa*, anul I, nr. 8, 24 octombrie 1911 și reprodus în

volumul IV de *Opere*, p. 51 se încadrează în concepția sa estetică generală. Minulescu nu este un simbolist adept al școlii lui Mallarmé-Poe, nu e un purist care visează absolutul lirismului. Mai aproape de „decadenți”, ca Verlaine, Jules Laforgue, Rollinat, autorul *Romanțelor pentru mai târziu* nu aspiră la o expresie geometrică, echilibrată, perfectă. Perfecțiunea, atinsă prin meșteșug, prin travaliul laborios, îi pare o formă de mediocritate, în timp ce spontaneitatea, inspirația liberă, cu imperfecțiunile inerente cuvântului „cald”, viu, i se pare mai bogată, mai vitală.

Manifestul revistei *Insula*, anul I, nr. 1, 18 martie 1912, reprodus în *Opere*, volumul IV, p. 57, mai radical decât *Aprindeți torțele*, se înscrie în aceeași atitudine promodernistă, punând accent pe negarea categorică a curentelor tradiționaliste de la începutul secolului XX, și în special a sămănătorismului, cu „aerul său mucegăit”. Nu este un articol de doctrină („doctrinile vin la urmă”), ci, ca și în cazul manifestelor avangardiste, un gest de răzvrătire și un „strigăt” de protest. Afirmând dorința de originalitate a grupului de la *Insula*, Minulescu anticipează cu zece ani programul revistei *Contemporanul* prin negarea agresivă a formelor învechite și afirmarea dorinței de noutate cu orice preț: „Nu mai credem în actualele formule și nici în posibilitatea unei reabilitări a lor. Înțelegem, prin urmare, să călcăm drumuri neumblate și să născocim motive noi. Nu ne temem de singularitate, ci o căutăm. [...] Ne ridicăm pe însăși necesitatea sufletească de singularizare; explicăm această nevoie printr-o repulsie pentru niște forme întinate și prin ura disprețuitoare împotriva unor impostori”.

În același spirit avangardist, arta, în speță literatura, nu este văzută ca un produs estetic în sine, ci ca o prelungire a vieții, chiar ca o „formulă de viață”: „vrem să trăim, atunci ne trebuie o nouă formulă de viață; și vom găsi-o”.

Minulescu este unul dintre puținii scriitori români de la începutul secolului XX care sunt la curent cu toate mișcările inovatoare din literatura occidentală și le receptează aproape sincron cu producerea lor. Este și cazul programului futurist lansat de Marinetti în 1909. Textul lui Marinetti, citit probabil în franceză, în ziarul *Le Figaro*, unde a apărut prima oară, este reprodus cu acuratețe și comentat cu multă simpatie, fiind considerat „în parte binevenit”. Minulescu reține în special aspirația futuriștilor spre *libertate* creatoare și *noutate* și crede că învinuirea de „exces” adusă lui Marinetti nu este reală: „Excesul oare nu este de cele mai multe ori factorul principal al evoluției? Oare un pas pe care îl facem înainte nu este exces de mișcare?” se întreba gazetarul în articolul intitulat *Il futurismo*, publicat în ziarul *Viitorul*, anul III, nr. 700, 25 octombrie 1909 și reprodus în *Opere*, volumul IV, la pagina 36.

Peste două decenii, când mișcarea artistică de avangardă va prinde și la noi, Marinetti va fi agreat în cercul revistei *Contimporanul* condus de Ion Vinea, care îl va invita la București. Marinetti va da curs invitației și va asista cu entuziasm... futurist, la incendiul unei porțiuni din zona petrolieră Prahova. Nu se știe dacă Minulescu a asistat la conferințele poetului italian, dar maestrul italian îi cunoștea numele, deoarece îl va menționa într-un articol publicat în *Contimporanul* (*Incendiul sondei de la Moreni – L'incendio della sonda*, în *Contimporanul*, anul X, nr. 96-98, 1931).

Adeziunea lui Minulescu la modernism se concretizează și în susținerea civilizației citadine ca model al inspirației artiștilor. Pornind de la un articol din revista *Vieța nouă* a lui Ovid Densusianu, ferventă susținătoare a poeziei orașelor, el scrie un articol bine documentat despre sufletul omului modern din mediul urban și dreptul acestuia la expresie artistică. În articolul *Poezia orașelor mari*, apărut în *Viitorul*, anul VIII, nr. 2727 din 14 septembrie 1915, reprodus în *Opere*, volumul IV, la pagina 93, sunt trecute în revistă argumentele tradiționaliștilor în legătură cu depravatele și sterilele Sodome moderne, „locașuri respingătorii”, pentru a se ajunge la concluzia că acestea sunt naive și depășite. Minulescu cunoștea bine poezia citadină europeană, citând versuri și titluri de poeme din: Verhaeren, poetul Flandrei; Francis Jammes, „leabă de la Orthez”; Paul Fort, „prințul poezilor din Franța cu al său *Paris sentimental*”; Henri de Régnier, cu faimoasele *Le cité des eaux* și *Oraș francez*; Paul Verlaine cu *Nocturna parisiană*; apoi Albert Samain și alții. Ideea că metropola poartă semnele crepusculului vieții umane sau chiar ale apocalipsei, nu găsește din partea poetului român decât respingere categorică; citadin convins, el dă frâu liber sentimentului de atașament față de viața trepidantă a orașelor: „Orașele... Viață, frumusețe, energie... Neobosite uzine, seducătoare muzee, multiple simboluri... Titanice ființe, lăsați-ne să vă admirăm fața, să vă ascultăm pulsul, să vă surprindem gândul... Voi sunteți omenirea în mers, din voi se naște umanitatea viitoare... Orașele... Poeți, acordați-vă lirele în cinstea lor, iar voi, zei nemuritori, înaripați-ne cântecele, înălțați-ne până la ele...”

Despre scriitorii români, Minulescu a scris mai puțin decât despre cei de limbă franceză. A făcut-o ocazional, însă cu simpatie și căldură, fie evocându-i pe unii dintre înaintași (N. Gane, C. A. Rosetti), fie referindu-se la contemporani (D. Stănoiu, Panait Istrati, Horia Furtună). Așa cum se poate remarca și în articolul cu titlul *Versuri și poezie*, din ziarul *Românul*, anul XLV, nr. 414, 27 iunie 1915, reprodus în *Opere*, volumul IV, p.89, preferințele lui se îndreptau, bineînțeles, spre poezia epocii, în legătură cu care propune și un *canon* personal:

Vlahuță și Coșbuc, din generația „mai bătrâni”, iar dintre tineri, „Goga, Cerna, St. O. Iosif, D. Anghel și... Minulescu”.

Amabilitatea și curtoazia lui Minulescu își găsesc expresia și în evocarea criticilor literari (Ilarie Chendi, G. Ibrăileanu), cu excepția lui E. Lovinescu, care îi provoacă una dintre puținele răbufniri pamfletare.

Un spațiu destul de însemnat în publicistica minulesciană îl ocupă problemele legate de situația cărții literare la noi: editare, organizare, receptare. Experiența de scriitor care se confruntă cu dificultățile tipăririi cărților, dar și aceea de cititor pasionat care colindă librăriile, îi furnizează o serie de informații despre piața de carte, încă săracă și precar organizată, de la începutul secolului XX. Meseria de editor – observă Minulescu – nu are la noi un statut bine definit și nu implică o competență profesională. „Până acum câțiva ani, cuvântul *editor* era cel mult tolerat în limba română”. Dar, la un moment dat, situația s-a schimbat, meseria de editor devenind o negustorie și „cel mai ușor mijloc de trai”. Editorii, în special editorii literari, „s-au înmulțit în așa fel încât ar putea chiar forma o societate, cu președinte, vicepreședinte și tot tacâmul” observa Minulescu în articolul *Editori și editați*, din ziarul *Văitorul*, anul III, nr. 500 din 6 aprilie 1909, reprodus în *Opere*, volumul IV, p. 30. Incompetenți, sau pur și simplu necinstiți, unii dintre acești editori, apăruți peste noapte ca ciupercile publică de multe ori cărți care nu sunt de fapt „noutăți”, ci reeditări de opere mai vechi, abil ascunse sub un titlu nou.

Relația dintre editor și scriitor este una dintre temele predilecte ce revin în articolele lui Minulescu privitoare la cultura cărții. Editorul e un negustor care știe să tragă profit din tipărirea cărții, plătindu-l pe adevăratul creator numai cu o mică parte din banii câștigați. Așa se face că în timp ce scriitorul stă vara în București, pe călduri înăbușitoare, având rareori bani să-și cumpere un bilet de tren ca să respire măcar 24 de ore aer curat, „casele de editură au palate și stăpânii lor au vile la Sinaia sau Predeal și-și pot permite oricând luxul unei șederi îndelungate la Constanța”. Au rămas în urmă timpurile când editorul publica „din dragoste pentru frumos” și pentru a ajuta un scriitor bolnav sau aflat în dificultate, observa cu amărăciune Minulescu în articolul *Editorii*, apărut în *Românul*, anul XLIV, nr. 61, 1 iulie 1914, reprodus în *Opere*, volumul IV, p. 64.

Un congres al librarilor care s-a ținut la Craiova în 1914 a exprimat, printre altele, nemulțumirea librarilor de a câștiga prea puțin în raport cu autorii publicați. Iată un punct de vedere care stârnește sarcasmul scriitorului Minulescu: „Să se pretindă că procentul ce li se dă autorilor este prea mare, și acest lucru să-l spună cine?... tocmai librării și editorii din țară; găsesc pur și simplu o lipsă

de omenie, ca să nu zic de bun-simț. Slavă Domnului, avem librari în România pe care îi știm cu toții cum au început și unde au ajuns. Și avem și autori pe care iarăși îi vedem cum se zbat pentru ziua de mâine, în timp ce editorul și librarul, unde i se desface opera, nici nu mai încapă în fotoliul de la tejghea”, remarca pe bună dreptate gazetarul în articolul *Librării și editorii*, din ziarul *Românul*, anul XLIV, nr. 34, 4 iunie 1914.

Un alt personaj „din povestea cărții”, alături de „editor”, „librar”, „scriitor”, e „cititorul”, Minulescu fiind interesat în mod deosebit de receptarea literaturii, nu numai de vânzarea cărții. În opinia sa, exprimată în articolul *Insula stranie* din *Insula*, anul I, nr. 1, 18 martie 1912, reprodus în *Opere*, volumul IV, p. 56, publicul cititor era la începutul secolului XX, la noi, „tânăr”, adică needucat, ceea ce a permis prosperitatea unor editori abili: „pe dezorientarea nenorocită a unui public tânăr s-a ridicat gloria proaspătă a unor impostori și s-a exploatat această situație prin complicitatea iresponsabilă a educatorilor oficiali ai gustului”. Acest public era obișnuit mai ales cu literatura „țărănistă”, încât apariția modernismului, cu inovațiile lui tematice și formale, a șocat și a stârnit o reacție de respingere.

Uneori respingerea unei cărți se datorează condițiilor grafice în care a fost tipărită. Așa s-a întâmplat cu nuvelele lui Al. Cazaban publicate în condiții tehnice nefericite: „o proză admirabilă, sugrumată de o copertă imposibilă”. Minulescu făcea o remarcă pertinentă într-o cronică a volumului „*Chipuri și suflete*” de Al. Cazaban, publicată în ziarul *Viitorul*, anul II, nr. 202, 2 iunie 1908 și reprodusă în *Opere*, volumul IV, p. 20: „În strâmtul cerc de cititor-cumpărători, de cele mai multe ori coperta cărții hotărăște citirea autorului”, încât mulți dintre scriitori buni se văd ocoliți de marele public din cauza lipsei de gust a editorului.

Minulescu se definește pe sine ca un cititor „conștient”, adică, în termeni teoretici receptării lecturii, „competent” – care nu citește numai cărți, dar și reviste literare, cu mare interes și atenție. Scopul lecturii e *instrucția*, dar și *plăcerea*, vecină, de multe ori cu *amuzamentul*: „Sunt unul din rarii cititori conștienți ai cărților și revistelor noastre, cititori care urmăresc cu de-amănuntul ce se produce pe tărâmul literar, încredințat că, în cazul când nu mai găsesc nimic instructiv, găsesc totdeauna ceva amuzant”. Temperamentul său jovial, înclinat spre umor, spre anecdotă și glumă, spiritul ludic, atenția acordată efectelor de limbaj, se manifestă și în publicistică, în descoperirea unor „poante” involuntare din stilul confrăților sau al recenzenților literari. Citind, de pildă, revista *Furnica*, descoperă, în versurile unui poet ce semnează „V. Poiană”, sintagma „poetică”,

„Un parc în mijlocul ogrăzii” și sarcasmul său izbucnește impetuos în articolul intitulat chiar așa, *Un parc în mijlocul ogrăzii*, publicat în *Viitorul*, anul III, nr. 554, 31 mai 1909, reprodus în *Opere*, volumul IV, p. 32 : „Dar, pentru numele lui Dumnezeu, se poate o mai mare ofensă adusă bunului-simț decât această nălucire literară a domnului Poiană !?... «Un parc în mijlocul ogrăzii» vine tot așa de bine ca și cum ai fi zis bunăoară un munte Himalaya sau un ocean Atlantic în mijlocul aceleiași ogrăzi care împrejmuia casa din colțul străzii și care, spre culme, mai avea și perdele de mătăasă”.

O informație interesantă – și totodată un punct de vedere – apare în articolul intitulat *Serbările S.S.R. apărut în ziarul în Românul*, anul XLIV, nr. 66 din 6 iulie 1914 și reprodus în volumul IV de *Opere*, la pagina 67. E vorba despre inițiativa Societății Scriitorilor Români de a se asocia organizatorilor unor festivități populare estivale în parcul Cișmigiu prin introducerea în program a lecturilor literare, din opera scriitorilor clasici și contemporani. Minulescu salută această inițiativă menită să apropie publicul de poezie, invocând modelul sărbătorilor organizate în țările occidentale în beneficiul unor bresle profesionale. Lectura în public ar putea ridica nivelul manifestațiilor distractive populare, oferind „și cea mai bună hrană intelectuală”.

Problema relației dintre poet și publicul cititor revine mereu în publicistica minulesciană. Deși amintirile contemporanilor au fixat imaginea unui poet-actor care-și recita poeziile cu mult talent și haz, obținând aplauze la scenă deschisă, Minulescu se arată reținut când este vorba de receptarea poeziei adevărate de către public, așa după cum se observă în articolul său, *Poezii și marele public*, publicat în *Familia*, seria IV, nr. 11-12 noiembrie-decembrie 1941 și reprodus în *Opere*, volumul IV, p. 129-130. Pe de-o parte, marea artă nu poate fi decât elitistă („marele public prezintă inconvenientul unei inteligențe insuficiente pentru a aprecia un poet”), pe de alta însă, poetul nu se poate sustrage dorinței de a plăcea cititorilor. E o concluzie dramatică, un fel de ruptură între poet și poezia lui care merg pe drumuri diferite: „poetul și poezia se depărtează tot mai mult una de alta”, iar marii poeți riscă să se strecoare necunoscuți pe lângă marele public – acest suveran absolut – pe care, cu cât încerci să-l ocolești, cu atât mai mult îl simți atrăgându-te ca un magnet”.

După 1920 publicistica literară a lui Minulescu își pierde caracterul militant și devine mai ponderată. Scriitorul nu mai „luptă” pentru cauza modernismului, nu mai lansează programe literare, ci își consolidează cariera artistică în domeniul poeziei, teatrului și prozei. Numele lui de gazetar se leagă mai ales de activitatea de cronicar dramatic.

Despre literatura dramatică și despre spectacolul teatral Minulescu scrie mult. S-ar putea spune că e un subiect predilect al intervențiilor în presă, nu numai în cronici dramatice, ci și în alte articole. Dramaturg el însuși, nu crede în teza adesea susținută că literatura dramatică românească nu depășește nivelul mediocrității. Elogiind piesa *Cometa* a lui St. O. Iosif și D. Anghel, în cronică dramatică publicată în *Viitorul*, anul II, nr. 254, 24 iulie 1908, reprodusă în *Opere*, volumul IV, p. 22, Minulescu atribuie „răutăței” și „nepriceperei” atitudinea ostilă față de teatrul românesc și învinuiește „sistemul nenorocit de organizare a vieții teatrale”.

În acest spirit, cronicile dramatice publicate cu constanță timp de mai mulți ani sunt o pledoarie pentru susținerea vieții teatrale la noi, atât în prezentarea capodoperelor dramaturgiei universale, cât mai ales în promovarea creației românești. A scris despre reprezentarea pieselor *O scrisoare pierdută* de Caragiale, *Vlaicu-Vodă* de Al. Davila, *Cadrilul* de L. Rebreanu, *Răzvan și Vidra* de B. P. Hasdeu, *Cocoșul negru* și *Prometeu* de V. Eftimiu, precum și despre creațiile unor dramaturgi mai mărunți, Zaharia Bârsan, Caton Theodorian, A. de Herz. Cronicile dramatice corespund cel mai bine, în domeniul publicisticii, personalității lui Minulescu, pentru că obiectul lor nu este literatura ca literă moartă, ci literatură transpusă în spectacol. Spiritul de observație atent și ironic își găsește terenul propice în contemplarea spectacolului teatral ca reflectare vie, prin mijlocirea unor oameni reali – actorii – a specificității ficțiunii artistice. Nu întâmplător jocul actorilor se află pe primul loc în atenția cronicarului, care urmărește reprezentarea ideilor unui autor dramatic și nu aceste idei în sine. Minulescu a fost contemporan cu marii actori ai scenei românești – C. Nottara, Iancu Brezeanu, Lucia Sturza-Bulandra, Tony Bulandra, Aristitza Romanescu – pe care i-a văzut făcând roluri memorabile, i-a urmărit în evoluția talentului lor, dar i-a și criticat cu incisivitate când i s-au părut inadecvați personajului.

Publicistica lui Minulescu acoperă un teritoriu tematic care depășește sfera literaturii, îmbrățișând uneori domeniul artelor plastice atât de apropiat sufletului său de artist boem, alteori interesându-se de aspectele cotidianului. Se poate vorbi de o adevărată atracție pentru faptul divers din viața orașului, oraș care se identifică, de fapt, cu Bucureștii, micul Paris, iubit cu aceeași pasiune de cel care iubise în tinerețe adevăratul Paris. Pagini numeroase, unele calde, altele pline de vervă acidă, evocă viața de zi cu zi din Capitală: străzile animate, Calea Victoriei cu teatre, cafenele celebre, librării, florării, muzee, dar și mahalalele pitorești. Evenimentele senzaționale nu lipsesc : o eclipsă de soare, o cometă, zborul aviatorului Bleriot, ploaia artificială etc.

Minulescu a iubit meseria de ziarist pentru că i-a oferit ocazia de a se afla permanent în mijlocul evenimentelor, de a le înțelege astfel mai bine, de a descoperi și de a comenta faptele diverse, numeroasele și fascinantele „fapte diverse” din care este alcătuită viața, ca un mozaic în mișcare.

Deseori, romanele și nuvelele sale porneau tocmai de la aceste „fapte diverse”, ele formând veriga de legătură dintre scriitor și ziarist: „Fiindcă ziaristica nu e scrisul, nu e nici tiparul, nici tirajul... Ziaristica adevărată este altceva... Este ideea. Numai ideea !... Și eu asta fac... Fabric idei...” afirma el la pagina 102 a romanului său, *Bărbierul Regelui Midas*, publicat la București, la Editura „Națională” – S. Ciornei în 1931.

Într-adevăr, în poezia *Ultima oră*, din volumul *Versuri*, tipărit la București, la editura Fundația pentru Literatură și Artă „Regele Carol II”, în 1939, p.183, Ion Minulescu scria că menirea unui om de litere este să fabrice idei, să-l atragă pe cititor spre lumea magică a cuvintelor care, amestecate, alcătuiesc o poveste... „Povestea lui ? / Hm !... / Povestea mea – / A mea, / A ta / Și-a altora !...”